VI. évfolyam 254. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre ..... 24 kor. (12 frt
Félévre ..... 12 „ (6 „
Negyedévre ..... 6 „ (3 „
Egy hóra ..... 2 „ (1 „
Egyes szám ..... 8 fillér (4 kr.
Vidékre ..... 10 „ (5 „

Megjelenik mindennap korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTOSÉG
KIADÓHIVATAL
Egyetem-utcza 7. (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:
Négyszög centiméterenként 8 fillér.
Páratlan és kereskedők kedvezményben részesülnek.
Nyilttér megállapodás szerint.

Kolozsvár, 1904. Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF. Szerda, szeptember 14.

Sikertelen hangulatcsinálás.

Kolozsvár, szept. 14.

Hosszasan szünetelnek a politikai események. Nemcsak a parlament tagjai vannak szerteszét, hanem a miniszterek is, sőt még a miniszteriumok oszlopos emberei is. Általában sokáig tart az idén a nyár és a nyári szabadságok belenyulnak az őszbe. Mintha csak rendkivül kevés volna a teendő és évek hosszu során át folytatott szorgos, alkotó munka után a kormányzat egyszer kivételesen pihenni is akarna. Holott éppen megforditva, két esztendei meddő vesződés és idővesztés után az állam ügyeinek intézői soha sem állottak nagyobb, fontosabb, halmozottabb föladatok és teendők előtt, mint éppen most.

Kiáltó ellentétben van ezzel az a nagy kényelem és nyári nyujtózkodás, melynek tanui vagyunk. És amelynek bizonysága volt az utóbb tartott rövid minisztertanács. Titkolják, hogy mi is történt abban, de az igazság az, hogy nincs mit titkolni. Nem történt semmi. Vagy hát semmi lényeges.

Teljesen beleillenek az ilyen tanácskozások a Tisza István gróf különös kormányzási rendszerébe, melyről már sok szó esik azokban a körökben, a honnét a kulisszák mögé is belátnak.

Hasonlit ez a rendszer az öreg Tiszáéra, de még annál is rosszabb annyival, hogy a grófositott Tisza még előkelőbb és zárkózottabb. Nem közli kabinetjével a tervben levő dolgokat, csak azokat, amik készek. A melyek tudniillik készek Bécsben. Amelyekbe ott már beleegyeztek és fixirozták a föltételeket, a követeléseket, a parancsokat.

Ez az utóbbi szó az igazi. — Mert Tisza István alatt csakugyan parancsok jönnek s nem ritkán épp az a nagyon szeretett és „rokonszenves“ államférfiu hozza azokat, akit Tisza gróf kiütött ugyan a nyeregből, de megtett a király személye körüli miniszternek. És sajátságos, egyelőre mégis a legmélyebb intimitásban van egymással ez a két miniszter és együtt zuditják a magyarra a bécsi veszedelmeket, katonai és közgazdasági téren egyaránt.

Őszre ezek a veszedelmek tálaltatnak föl először a törvényhozásnak. Akármilyen tétlenség látszik is uralkodni kormányzati körökben, ezekre serényen folynak az előkészületek. És majd meglepően, mint az istennyila, jönnek a sulyos, végzetes javaslatok a Ház asztalára és a nyilvánosságra, mely ma még nem tud semmi bizonyosat, de zimankót viharokkal szimatol, sőt bizonyosan tudja, hogy olyanok következnek.

Tudja abból, amivel mégis elárulja magát a félhivatalos, a sugalmazott nyilvánosság. Tudja abból, hogy habár burkoltan, mindenek azokat a bizonyos hangulatokat kezdik fujni. Egyrészt tengersokat irnak és beszélnek az ugymondott nemzeti vivmányokról, melyek hamisak és érdektelenek, mint a csak üvegből való gyémántok. Másrészt a rossz, végzetes kiegyezés mellett csinálnák a hangulatot, ha lehetne. De ez annyira nem sikerül, hogy valós gos undort kelt az egész magyar közvéleményben a csunya és hazafiatlan erőlködés, melyet a miniszterelnök és szakminiszter visszatetsző példáit követve, a buzgó kormánysajtó kifejt annak fecsegése által, hogy Magyarország jóléte és üdve csak az Ausztriával tovább is folytatandó vámközösségben biztositható.

Ennek az ellenkezőjét tudja minden gondolkozó magyar ember és ennek az ellenkezőjét fogja bebizonyitani a képviselőházban is a függetlenségi párt, mely a legerősebb és legkérlelhetetlenebb akcióra van eltökélve a gazdasági önállóság kiküzdéseért. Kétségkivül ezzel fog megindulni az őszi parlamenti harc és egyszerre elmulik az a tuláradó önbizalom, mellyel a Tisza kormány most feszeleg a kevesek által olvasott és a közvéleménynél hitelvesztett lapjaiban.

Egy képviselő.

Lesz-e koronázás?

Irta: **Hentaller Lajos** orsz. gyül. képviselő.

Egy külföldi ujság veti fel ujabban a kérdést, hogy a trónörökösi épp Magyarország közjogi helyzetére való tekintettel kell még az «öreg király» életében megkoronázni. Olvasóink emlékezhetnek, hogy a magyar trónörökös megkoronázásának kérdésével éppen én foglalkoztam hónapokkal ezelőtt.

És ha ez a németországi ujság fel nem veti a kérdést, én kénytelen lettem volna azzal ujból foglalkozni.

Megmondom miért. A napokban ugyanis az alábbi szomoruan érdekes és elkeseritőleg jellemző esetet beszélte el egy barátom:

Ferenc Ferdinánd osztrák főherceg, aki egyuttal a magyar trón jövendőbeli örökösére is, nemrégiben egyik nyugatmagyarországi kulturvárosunkat szerencséltette. A főherceg ur ott arról értesült, hogy a városban lévő tanitó szerzetes-rendnek igen becses és nagyértékü gyüjteménye van. Kiváncsi volt rá. Azonnal odaüzent, hogy ekkor és ekkor megtiszteli a rendházat nagybecsü látogatásával, mert a gyüjteményt meg akarja tekinteni.

A szerzetesek, élükön főnökükkel, nagy parádéval és ünnepséggel fogadták a főherceg urat s a főnök magyar nyelven üdvözölve, meleg hangon köszönte meg a magas fejedelmi látogatást. Azaz, hogy csak akarta, mert alig ejthetett ki néhány szót, amikor Ferenc Ferdinánd főherceg e német szavakkal szakitotta félbe beszédét: Az urak talán nem tudnak németül? (Sprechen die Herrn vielleicht nicht deutsch?)

— Tudunk, fenséges uram, — viszonzá a tőzsgyökeres magyar érzésü szerzetes, — de a magyar trón örökösét nincs jogunk Magyarországon németül üdvözölni.

Ferenc Ferdinánd erre sarkon fordult és távozott. A gyüjtemény megtekintése elmaradt.

Kicsiny dolog, de jellemző!

S miután nemcsak ez, hanem több más nyugtalanitó hir is kelt már szárnyra a trónöröklés körül, igazán itt az ideje, hogy végre-valahára ezzel is tisztában legyen a nemzet.

Az a hir is el van terjedve, hogy Ferenc Ferdinánd nem akarja magát megkoronáztatni.

Szó van továbbá arról, hogy Ottó főherceg lesz Magyarország királya.

De beszélik azt is — s a közhitbe ez ment át leginkább — hogy Ottó főherceg fiát akarja a bécsi Burg családi tanácsa a trónra ültetni.

Miután azonban a magyar korona nem olyas valami, a mivel csak ugy lehet rendelkezni, mint az öröklött majorátusokkal vagy fidei commissumokkal, nagyon jó lesz, ha a magyar törvényhozás mielőbb egész komolyan foglalkozik a trónöröklés kérdésével. Foglalkozik pedig azok miatt a biztositékok miatt, melyeket a magyar törvényhozás a koronázási hitlevélben kell hogy kikössön a nemzet részére.

És itt közbevetőleg kell hogy helyreigazitsam ugy a külföldi, mint a hazai lapoknak azt a tévedését, mintha, csak elvétve lett volna arra eset, hogy a trónörökös már az élő király életében megkoronáztatott.

Éppen ellenkezőleg! Mert a tény az, hogy amióta a Habsburgok és Lothringen-Habsburgok uralkodnak Magyarországon, csak négy olyan király lépett a magyar trónra, a kit nem elődjének életében és uralkodása alatt koronáztak meg:

II. Mátyást testvérének, Rudolfnak lemondása után 1608. november 19-én;

III. Károlyt bátyjának, I. Józsefnek halála után 1712. május 22-én;

II-ik Lipótot testvérének, II. Józsefnek halála után 1790. november 15-én és

I. Ferencet atyjának halála után 1792. junius 6 án.

Ezekkel a még meg nem koronázott királyokkal érinkeztek az ország rendjei, a mint érintkezés nélkül a koronázási hitlevélre nézve sem állapodhattak volna meg.

De ettől eltekintve, a szokásjog, a jus utenutendi és abutendi is mellettünk bizonyit, mert a Habsburg-ágból eredő királyok nagy többségét még az öreg királyok életében koronázták meg.

És erre sohasem volt nagyobb szükség, mint éppen napjainkban, amidőn a baj és vész csomóstól torlódik össze hazánk ege fölött.

Sohasem volt erre nagyobb szükség, mint most, mikor a mult idők méhéből sok félreértés fakad s ebből keserüség származik, a melyet, ha el nem oszlatunk, a beláthatatlan viszályok szikrái találnak lángra lobbanni.

Sohasem volt arra nagyobb szükség, hogy a nemzet tudja már most, ki leend a királya jövőben. És sohasem volt nagyobb szükség arra, hogy a törvényhozás a korona leendő viselőjével jó elevo tisztában legyen a nemzet régi jogait és alkotmányát biztositó koronázási kautélákról, mint éppen ma, midőn kiszült, hogy az álalkotmányosságunkat biztositó 67-es alap rossz.

Rossz volt ez már megalkotásakor. De azóta még meg is hamisitották s ma már sem szerkezetében, sem gépezetében nem felel meg a 67-es alap a magyar nemzet életérdekeinek.

Nem felel meg, mert a korona hatalmát a 67-es alap mérhetlen módon megnövelte anélkül, hogy ellensulyáról gondoskodott volna. És ma, a midőn a királyi hatalom nő, terjeszkedik és folyton erősödik, a nemzet erői pedig fogynak, apadnak, gyengülnek; a midőn nincs nemzeti uralkodóházunk, a mikor nincs nemzeti hadseregünk, pénzügyi, gazdasági és ipari érdekeink erőforrásai fölött pedig szintén a „bécsi kéz“ rendelkezik; a midőn a leendő trónörökös a magyarnak még azt is megtiltja, hogy előtte magyar nyelven beszéljenek, hogy őt magyar nyelven üdvözöljék itthon, a magyar hazában: akkor nem tagadja senki, hogy ez a nemzet természetellenes helyzetben van és nem is csodálkozhat senki, ha ebből a természetellenes állapotból minden becsületes magyar ember éppen a haza jövője érdekében szeretne mielőbb békés uton kivergődni.

Békés uton pedig csak ugy lehet kibontakozni, ha megtudjuk mielőbb, ki lesz a trónörökös s ha a leendő uralkodótól a törvényhozás megköveteli, hogy teljesitse az alkotmánynak mindazokat a feltételeit, melyeket régi törvényeink a trónra lépő király elé a koronázási aktus megtörténte előtt szabnak.

Előbb nem lehet koronázni!

A japán—orosz háboru.

— Express tudósitás. —

Budapest, szept. 13.

A nagy harcban halálra fáradt japánok ugylátszik, már megelégelték a pihenőt. — Lassu előrevonulásról ad hirt a táviró. Már ez maga annyit jelent, hogy a hadmüveletek ujra megkezdődnek.

Hajlandók vagyunk e lassuságot inkább annak betudni, hogy a japánok bevárják a jelzett pótcsapatokat, melyek Japánból Liaojangon keresztül már megérkeztek. Oyama főhadiszállását is áttette Liaojangba s innen fogja intézni a legközelebbi nagy ütközetet, melyet a japánok mindenesetre még a tél előtt akarnak megvivni. Ha ebben nem is tennék tönkre végleg Kuropatkin haderejét, de annyit mindenesetre el akarnak érni, hogy Mandzsuria sorsa legalább Mukdenig, ha lehet Karbinig eldőljön.

Egyes táviratok adnak ugyan felvilágositást a hadmüveletekről. De, hogy ezek megfelelnek-e a valóságnak, az épen nem bizonyos. Mert ujabban egyre jobban panaszkodnak különösen az angol lapok tudósitói, hogy a japánok rettenetesen megakasztják a hirszolgálatot s még a főhadiszállás közelébe sem engedik őket. Természetesen bosszankodnak, hogy nem állhatnak feladatuk magaslatán s ugy akarnak hatni a japán cenzurára és hadvezetésre, hogy erősen leszállitott rokonszenvvel irnak róluk.

Ezzel akarják megmutatni, hogy megtudják forditani a népek rokonszenvét Japán iránt. De hát akárhogy veszszük is a dolgot, végelemzésben Japánnak van igaza. Ha ugyanis terveibe engedi bekukucskálni a kandi ujságiróhadat, nyomban szétviszi a titkos japán konyhán kifőzött tervek, szándékuk hirét a táviró s hatalmas kerülővel ugyan, de a mi a modern hirszolgálatnak csak pár óra, Pétervárról megtudja Kuropatkin tábornok, mit tervel ellene Kuroki 2—3 órányi távolságban. Szóval teljesen illuziórussá nem teheti Japán küzdelmei sikerét merő udvariasságból.

A haditudósitó urak türelmetlensége igazán csodálatos ily kézzelfogható tényekkel szemben. Különösnek találjuk, hogy a nagy világlapok ily fontos események alkalmával nem mérlegelik a pártatlanság és igazság szempontjából harctéri levelezőik jelentéseit, mert az már csak mégsem járja, hogy nehány bosszus ember az egész világot félrevezesse helytelen információjával az oroszok gaudiumára. Egyébként az angoloknak legkevesebb a joguk a panaszra, mert a titkolózás éppen nem eredeti japán portéka. Az angoloktól tanulták a bur háboruban.

Ily körülmények közt, mikor affélét hallunk, hogy a jantaji szénbányákat csak most foglalták el a japánok, holott ugyanekkor ezektől északnak Mukden felé 30 kilóméternyire már tisztán őket uralja a vidék — legalább a jelentések szerint — meg hogy Kuroki lassan ugyan, de biztosan Mukdent kerülgeti s az oroszok tjenlingi uj főhadiszállása körül ólálkodik, nem épithetünk az ily hirekre. A japánok bizonyára tudják, hogy titkolózásra erős az

TÁRCA.

A bécsi sajtókongresszus.

Bécs, 1904. szept. 12.

I.

Európa és Amerika ujságirói adtak találkozót az osztrák császárvárosban, mely feltünő melegséggel és szeretettel fogadta vendégül a hirlapirókat.

Nincs szándékomban riportrszerü tudósitást adni a sajtó embereinek összejöveteléről; inkább jegyzeteket vetek papirra impresszióimról, benyomásaimról, a melyeket az ujságirók e sokadalmában szereztem.

A kongresszus ünnepélyes megnyitása vasárnap délelőttre volt ugyan kitüzve, de a kongresszusi bizottságnak, a tagokhoz az utolsó napon érkezett ama figyelmeztetése, hogy már 10-ére jöjjenek Bécsbe, nem maradt hatás nélkül és igy már szombaton délután, a mikorra az osztrák képviselőházban székelő bizottsághoz beérkeztem, nyüzsgő ujságiró-csoportokat és bábeli nyelvzavart találtam. A bizottságnál megkaptuk a jelvényünket, különböző irásokat, meghivókat, jegyeket és igy egy egész csomaggal felszerelve térhettünk vissza a szállóba és indulhattunk Bécs városának programmon kivüli megszemlélésére.

Eltekintve a meghatározott látnivalóktól, a kongresszusi-jelvény megnyitott előttünk minden ajtót. Nem akarok tulzásba esni, de annak a jelvénynek mindenütt megkülönböztető hatása volt. Mint éjjeli embert, természetesen leginkább érdekelt Bécs éjjeli élete, mely sokkal mozgalmasabb és mégis tisztességesebb, mint a magyar fővárosé.

Eltekintve a nagy tömegü daltársulatoktól, Bécsnek van e tekintetben egy különös speciálitása, az u. n. »natursängerek«. Belépti dij nélkül müködnek egyes vendéglőkben, ahol a bécsi kedélyesség a legtermészetesebb formájában nyilatkozik meg. Az asztaloknál esznek, isznak — persze csak sört — és minden különösebb bejelentés nélkül feláll a zenekarhoz egy énekes, utcai ruhában és eldalol egy szép, érzelgős vagy kedélyes bécsi dalt és ezzel visszaül az asztalához és tovább iszogatja a sörét. S igy megy ez reggeli öt óráig. Négy-öt tagból áll az egész előadó-személyzet, amely azt és akkor, ahogy neki tetszik, elénekel egy-egy dalt és folytatja a vendégsereg körében a szórakozást. Az ilyen lokalitásoknak meg van a maga törzsközönsége, amely kitünően mulat és szivesen szórakozik el ezekben a helyiségekben.

De hiszen én tulajdonképen mégis a kongresszusról akarok irni és ime a szórakozások ismertetésének utjára tévedtem.

De nem én vagyok ebben a hibás. A programmszerü szórakozások között is teljesen elvész maga a kongresszusi cél, de talán nem tévedek, ha azt állitom, hogy azok nélkül nagyon is leapadt volna a résztvevők száma, mely azonban igy meg haladja a hatszázat, kik között annyi szép hölgy is érkezett, hogy az ujságirók büszkén dicsekedhetnek el a feleségeikkel.

Az első hivatalos nap vasárnap volt. Ekkor történt a kongresszus megnyitása, melyre még az uralkodó is elküldötte képviselőjét a tiszteletreméltó öreg Rajner főherceg személyében.

Érdekes beszédek voltak, melyek természetesen a sajtó összességének nagy hatalmáról szóltak.

Nekem különösen érdekes volt hallani az „előkelő idegent“ Körbert; s a birhedt magyarfaló Luegert. Körber szürkén, egyhanguan szónokol. Nincs a hangjában semmi melegség; nincs lendület, szinte azt mondhatnók, hogy olvassa beszédét, bár nem ugy mint nálunk Apáthy István, aki tudvalevőleg olvasott beszédjével is nagy sikereket szokott elérni. Annál karakterisztikusabban beszél Lueger, akit valóban ugy láttam, ahogy egy bécsi tipust elképzelhettem. Kedélyes és nagyképüségében is egyszerű. Ahogy ő elmondotta: Bécs városa most kettéoszlott. Az egyik rész köszönti az egyik részt, a másik a másik részt Önök közül. Én köszöntöm valamennyiüket. Nem kérdezem ki milyen politikai elveket vall, ki hol született; behunyom a szemeimet és azt mondom: Adj Isten valamennyien vagytok. A „Madarász“-ból vett ismert üdvözlés, természetesen megtette a maga hatását és az elnök hamarosan és sürgösen bezárta a megnyitási ünnepséget.

Ezután az osztrák kollegák a gyönyörü „Volksgarten“ pavillonban látták vendégül a kongresszusi tagokat ebédre. Itt fejlődött csak ki teljes egészében az érdekes kép, amint az egyes asztaloknál összeverődtek a különböző nemzetiségü ujságirók. A leghangosabbak az olaszok. Ha nagy volt a zaj: akkor biztosra lehetett venni, hogy az olasz kollegák asztalánál mulatnak. Szertelenkednek, zajongnak, tréfálkoznak, pápaszemes, nagy szakállu emberek bohém-módra, amint az itt ebben a társaságban fel sem tünik nagyon. Mindenki derült és jó kedvü, ami akkor érte el tetőpontját, midőn az udvari fotografus ezt a féktelen, rakoncátlan tömeget a fényképező gép elé állitotta. Mindenki heccelődött és a dusan dekorált frakku fotografus ellentállhatatlanul komikus kétségbeeséssel könyörgött: „Aber meine Herren, meine Herren!!“

Ami ezután következett, egyike volt a legérdekesebb látványosságoknak, amiben még Bécsnek sem igen lehetett sokszor része. Négyszáz bérkocsi állott a „Volksgarten“ kijáratánál, hogy sétakocsizásra vigye a kongresszusi tagokat. Az első kocsi már elérte a célt az ozsonnázó helyet; az u. n. „Prater-Lusthauset“, amikor az utolsó még a városban volt. Kell-e mondanom, hogy a Prater szépsége megjepett mindenjájunkat. Ozsonna után fel és alá jártak a kocsik mig végre elérkezett a szinház ideje.

Legmagasabb parancsra az udvari Operaházban diszelőadás volt, a kongresszusi tagok tiszteletére. A szinház nézőtere fenséges látványt nyujtott. Frakkos, rendjeles urak; estélyöltözékben a hölgyek. Az udvari páholyban Rajner főherceg és Salvator főherceg. Ez utóbbival már a Praterben találkozott a menet és a főherceg látható érdeklődéssel hajtatott el bájos nejével, a hosszu kocsisor mellett.

Különben »A denevér« került előadásra, igaz gyönyörüségére különösen azoknak, akik ezt az operettet csak kisebb szinpadokon látták. A nézőtér legérdekesebb része az udvari operaházban a katonatisztek állóhelye. Husz filléres hely az, katonatiszteknek fenntartva és mindenesetre érdekes látvány azoknak, kik az ilyen helyen csak a szinpad-éhes diákokat látjuk szorongani, itt pedig öreg kapitányok és ifju hadnagyok küzdenek a hőség ellen. A szinházi előadással véget is értek az első nap ünnepségei, melynek érdekesebb részleteiről a fényképező gépem mindenesetre élethübb képet tud adni, mint én. Hogy a kongresszus minden érdekesebb alakja irgalmatlanul reákerült a Kodek-tekercsemre az bizonyos. Ma Hétfőn azután megkezdődött valóban a komoly munka. Élénk mozgalmas a parlament u. n. oszlop-csarnoka, ahol a kongresszus ülésezik. A magyar ujságirók szeretettel és ragaszkodással veszik körül a magyarok elnökét Rákosi Jenőt, kinek mindenkihez van egy kedves szava.

A mai nap érdekes befejezése Körber estélye lesz, melyre érdekes meghivót küldött a miniszterelnök minden kongresszusi tagnak. Szövege körülbelül az, hogy Körber Ernő miniszterelnök, barátsággal kéri X. Y. urat, hogy e hó 12-én az estéjét nála töltse. A meghivó német szövegü.

Goluchowszky már nemzetközibb nyelvet a franciát használta szövegül meghivójára. Szintén estély lesz nála. Lueger pedig e hó 14-ére hivta meg németül a tagokat és hir szerint ez lesz a legnagyobb szabásu, mert minden kongresszusi tag értékes emléket kap Bécs város nevében. A tanács ugyanis 40,000 koronát szavazott meg csupán erre az egy vendégségre.

Egyébként érdekesnek igérkeznek a kirándulások is. Semmeringre, Mürzzuschlagba, onnan pedig Ischlbe. Onnan hajón Gmundenbe, vasuton Salzkammergut, Schafberg és végül Salzburgba.

Érdekes, szép napok lesznek és mindenütt előzékenység, vendégszeretet fogadja a tagokat.

Itt Bécsben pedig a mulatóhelyek: Venedig in Wien, Ronacher stb. egyre-másra küldik a meghivókat, melynek alapján a kongresszusi jelvénynyel szabad bemenetet biztositanak.

Holnap délután a Burgtheater-matinét rendez a kongresszus tiszteletére.

De első referádámat be is zárom. Impressziókat akartam irni és mégis tudósitás lett csak belőle. De hiába a benyomások még annyira frissek, elevenek, hogy előbb meg kell, hogy érjenek a lelkemben, mielőtt átszürődnének a nyomdafesték alá. Hiszen itt a kongresszusi dolgozó-szobában, egy nagy körasztalnál, a hol éppen huszan dolgozunk, oly nagy a munkás csöndesség, hogy abszolute nem alkalmas a hangulat arra, hogy impresszióim kiváltódjanak, erőre kapjanak gondolataimban. Csönd van és mégis olyannyira zavaros a hangulat a lelkemben.... A szineket megrögzitenem lehetetlenség. Majd otthon, ha előkerülnek az emlékek....

Herczeg Jenő.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

okuk. Szinte bizonyosra vehető, hogy katonailag nagyot s elhatározót akarnak produkálni még az idén, különben minek az uj csapaterősitések. Hiábavaló kenyérpusztitókat még erre az évre nincs eszükben kivezényelni. Természetes, hogy a terep kitanulmányozása, az erőditmények kikémlelése, a csapatok felvonulása, a japán támadásoknál oly nagy szerepet játszó tüzérség elhelyezkedése szép kis időt vesz igénybe ismét, bár a japánok még a béke időben letérképezték egész Mandzsuriát, mint maguk az oroszok. De óvatosság a fő mégis. Megszoktuk már tőlük azt is, hogy idejében elkészülnek mindennel s nem is van okuk nagyon tartani a hevenyészett tjelingi erősségektől. Végre is pár hét alatt nem lehet csak ugy odarakni erődöket, mint a kártyavárat.

A mostani szélcsend mindenkép a nagy s borzalmas vihart előzi meg délen és északon egyaránt. Különösen Port-Arthur alatt lesznek véresek a közeli napok, mert annak egy hónapon belül el kell esnie, hogy a másik hónapot a netán megsérülő hajók kiigazitására és esetleg egyes erődök helyrehozására fordithassák a japánok, mikor ők lesznek az urak a várban. Mert már Dánia előtt uszik Rosdentvenszky hajóhada.

Budapestre ma a következő táviratok érkeztek:

Berlin szept. 13.

A békeközvetitésről szóló hiresztelések dolgában most már a «Nord. Allg. Ztg.» is hozzászól. A félhivatalos lap kifejti kapcsolatban a «Journal des Debats» egyik cikkének birálatával, hogy jelenleg az idő az ilyen akcióra igen alkalmatlan volna. Kifejti, hogy németország kormánya egyáltalában nem gondol ilyen közvetitésre. Hadviselés idejében — igy formulázták nevezetesen legutóbb a spanyol—amerikai háboruban — csak abban az esetben van helye a békeközvetitésnek, ha mindkét hadviselőfél a békekötést óhajtja és ennek az óhajtásnak kifejezést is ad. Minden más körülmények közt a beavatkozás nem békeközvetités, hanem intervenció volna.

A keletázsiai válság — mint ma mindenki tudja — még távol van attól a stádiumtól, amelyben valamely közvetitésről akárcsak elméletben is szó lehetne. Sem Japánország, sem pedig Oroszország legkevésbbé sem gondol arra, hogy a fegyvereket letegye. Ellenkezőleg, jelek vannak arra, hogy a háboru voltaképen csak most kezdődik. S ha bekövetkezik is az idő a békeközvetitésre, kérdés, hogy a vállalkozó felek a közvetlen érintkezést nem teszik-e előbbre a közvetitésnél. Mindezek ellenére más félhivatalos lapok konstatálják, hogy mértékadó körökben igenis gondoltak már békeközvetitésre.

Tokió, szept. 13.

Ma részletek érkeztek Kuroki tábornoknak augusztus 28-ikától szeptember 3-ig folytatott hadi müveleteiről. Ezen idő alatt a csapatok állandóan a legnagyobb nélkülözések közepette küzdöttek, minthogy az oroszok Kuroki seregének a fősereggel való összeköttetési vonalát elvágták. A csapatok 24 órán át étlen-szomjan voltak és kénytelenek voltak egy kis száritott rizzsel beérni.

Az augusztus 30-iki Susiko melletti éjjeli ütközetben az oroszok fényszórokat használtak, hogy a területet megvilágitsák. Ez alkalommal iszonyu tüzelést intéztek a japán állásokra. Szerdán este a japánok, miután az óroszok támadását visszaverték, elfoglalták a Jantai bányák közelében fekvő dombláncot, a mely Tajaotól nyugatra vonul el.

A következő napon a japánok 16 ágyuval támadták meg az oroszokat, a kik erősitéseket kaptak. A japánok Piensiku mellett álló hadoszlopokat Pintaicsuhoz tolták előre. Itt egy csapatot hagytak hátra, ők maguk nyugat.a nyomultak előre. A japánok középső hadereje elfoglalta a Hayingtajtól nyugatra fekvő magaslatokat, itt azonban az oroszok koncentrált tüzének volt kitéve és nagy veszteségeket szenvedett, ugy hogy ezt az állását csak nagy küzdelem árán tudta megtartani.

Az oroszok a japán centrumára és jobbszárnyára egyszerre két oldalról tüzeltek. A japán tüzérség kedvezőtlen állást foglalt el és nagy veszteségeket szenvedett. Péntek este három orosz dandár megtámadta a japánok jobbszárnyát és centrumát és csak azáltal sikerült őket visszaverni, hogy a japánok balszárnyáról a kellő pillanatban csapatok érkeztek.

„Gyorsan, sokat és jól.“

Torda, szept. 13.

E cimen elmélkedik *Káplány* Géza, szegedi kir. itélőtáblai biró a «Telek Könyv» cimü folyóiratában, arról a rendszerről, mely az állam gépezet minden ágazatában oly rohamosan lábra kapott, abból a jeligéből, melyet ez a mai rendszer megkövetel, hogy «mindenki gyorsan, sokat és jól dolgozzék, hogy a munkaerők mennél teljesebb s mennél célszerőbben kihasználtassanak.»

A fizetésjavitás iránt megindult tisztviselői mozgalom vonta maga után ezt a rendszert: azok, a kiknek gondoskodásukra lett bizva a fizetésrendezés problemája megoldása, az államháztartás egyensulyának megóvása tekintetéből kitalálták a hangzatos jelszavakat: a «közigazgatás egyszerüsitése», „létszám apasztás, a munkaerők jobban kihasználásával“ és a többi. Ezek az igék azután olykép érvényesülnek, hogy az egyszerüsités egyetlen szakban sem észlelhető, a létszám apasztás ellenben minden hivatalnál gyakoroltatik s az elvont munkaerőket a meglévőkkel — szoritják pótolni s ezzel a prés-rendszerrel minden hivatalban azt kivánják, hogy mindenki «*gyorsan, sokat és jól dolgozzék*». Igy van ez a telekkönyvi hivatalokban is. Ámde bárhol lehet kisérletezni az ilyen rendszerrel *csak a telekkönyvvezetésben nem*, mert itt az elhamarkodott és a hajszolt munka jót nem eredményezhet s az elkövetett hibák nemcsak több dolgot vonnak maguk után, hanem még érzékeny és sulyos felelősséggel járó károkat is okozhatnak.

Káplány cikke kimeritően tárgyalja e jelszavas rendszer tévedéseit s nemcsak azt mutatja ki, hogy a hajszolt munkával a munkaerők időnap előtt kimerülnek és ez az államfenntarlás szempontjából káros, hanem bebizonyitja, hogy csupán a statisztikai adatokra bázirozott rendszer megteremti a *felületességet és ez megölője lesz az alaposságnak.*

Mesterségesen törekednek eltüntetni a hátrálékokat és e miatt az ellenőrző közegek nem az elvégzett munka mennyiségét tekintik s nem azt birálják el, hogy a munkaerő minő arányban áll a forgalommal? hanem — csupán azt nézik, hogy mi áll a hátrálék rovatban: tehát mit és mennyit *nem végeztek el.*

Helyesen mondja a cikkiró, hogy «a közérdek nem a gyors, hanem az alapos munkát kivánja meg.»

Ez áll különösön a telekkönyvvezetésre, hisz évek óta halljuk magától az igazságügyi Miniszter urtól is, minden exposé alkalmával, hogy mily lassan haladnak a betét-szerkesztési munkálatok s mennyi baj van a telekkönyvek helyesbitésével.

Mi tehát a Káplány aggodalmaival csak a telekkönyveket féltjük a *felületes bejegyzésektől*, melyek többnyire a hajtott munkából keletkeznek; főkép most, midőn a közönségre nézve egy igen üdvös rendelkezés lépett életbe: a telekkönyvi beadványoknak hetenként való kiadványozása, hogy t. i. a beadott telekkönyvi kérvény egy hét alatt minden fázison (elintézés, bejegyzés, leirás és kiadványozás) keresztül kell menjen.

Ámde ez a dicséretes rendszabály csak ugy becsülhető a maga érdemében, ha a beadvány a jó és alapos munkának megfelelő ellátásban részesült; ezt azonban hiányos munkaerővel végezni nem lehet.

E tekintetben Káplány Géza, mint telekkönyvi szaktekintély ezeket mondja:

„A felületességet kiirtani lehetetlen mindaddig, mig a legfőbb gond az, hogy hátralék ne legyen.

A legtöbb hivatal tul van halmozva munkával. A törvényeket és rendeleteket derüre-borura gyártják, a melyek mind csak a munkát szaporitják. Az ügyforgalom tehát — talán mindenütt — évről-évre emelkedik; az ügyforgalom emelkedésével járó munka szaporulatát rendszerint a hivatalos órák emelésével és a tevékenység fokozásával vélik ellensulyozhatónak és kivételesen — ha már az elől kitérni nem lehet — a létszámnak — de soha sem a megfelelő — szaporitásával.

De vak is a mai rendszer.

Nem látja, hogy az alapos és jó munka mindenfelé megelégedést kelt, a minek következménye a felebbviteleknek, majd pedig a tartósan alapos és jó munkával járó következetes egyöntetüség folytán az ügyeknek és pereknek is, tehát az ügyforgalomnak apadása.

Nem látja, hogy az alaposságot nélkülöző gyorsaság szülte sok munka végeredményében nem hogy apasztaná az ügyforgalmat, hanem hovatovább még jobban növeli“.

Vigyázni kell tehát, nehogy ez a gyorsitott rendszer a telekkönyvezetésben megboszulja magát.

A hivatalvezetők igyekezzenek igazságos és méltányos eljárással gyakorolni az ellenőrzést, hogy mindig lelkiismeretesen birálhassák el a munkaerők tevékenységét s ne azt dicsérjék és jutalmazzák, a ki talán mesterségesen s gyakran machianelli ügyességgel képes sokat kimutatni, hanem méltassák azokat, kik *alapos és jó munkát végeznek*, és épen ezért a felsőbb felügyeleti hatóság alkalmazzon a telekkönyvi hivatalokhoz mindenütt megfelelő munkaerőt.

—th.

UJDONSÁGOK.

Mit tárgyal a város?

A szakbizottságok ülése.

Kolozsvár, szept. 14.

Szvacsina Géza polgármester együttes ülésre hivta egybe ma délután 3 órára, a törvényhatósági bizottság szakosztályait, a városháza közgyülési termébe.

A tárgysorozat szerint több igen fontos ügy fog a mai szakbizottsági ülés elé kerülni. Legtöbbje ezeknek az ügyeknek az uj szinház épitésével van összefüggésben. A Hunyadi-térről ugyanis, minthogy a szinház épitéséhez nemsokára hozzá kezdenek, a gabona és fapiacnak el kell költöznie. Hasonlóképpen gondoskodni kell eddig a Hunyadi-téren elhelyezni szokott cirkusz, panoráma s egyébb mutatványosoknak célszerü elhelyezéséről. Az uj szinházba a terv szerint a jövő év decemberében már beköltözik a szintársulat, az üresen maradt Farkas-utcai muzsa-hajlékot igy értékesiteni akarja a város. Mindezek a valóban fontos és a város érdekeit közelről érdeklő ügyek a mai szakbizottsági ülésen fognak tárgyalás elá kerülni, ugyancsak fognak határozni a vásárvám, állás, helypénz és állatvásártéri dijak tárgyában alkotott szabályrendelet reviziója tárgyaban is. Napirenden van ezenkivül a Magyar-utcának kirakó vásár céljából leendő kihasználásának kérdése, több érdekes előterjesztés és tiz kérés.

Az érdekes tartalmu tárgysorozat bizonyára szép számban fogja összehozni városatyáinkat a mai szakbizottsági ülésre.

A részletes tárgysorozat a következő:

1. Belügyminiszteri leirat a Fellegvár és Rákóczi-ut csatornázási munkálataira felveendő 40.000 Korona kölcsön jóváhagyása tárgyában.

2. Előterjesztés az erdélyi gazdasági egylet telepén az Atilla utcai csatornázás költségeinek fedezése tárgyában.

3. Előterjesztés a vásárvám, állás, helypénz és állatvásártéri dijak tárgyában alkotott szabályrendelet revisiója tárgyában.

4. Előterjesztés a malom árok partfalainak kiigazitása, esetleg ujjáépitése tárgyában

5. Előterjesztés a gabonapiacnak célszerü elhelyezése tárgyában.

6. Előterjesztés a fapiacok célszerü elhelyezése tárgyában.

7. Előterjesztés a Magyar utcának kirakó vásár céljára leendő felhasználása tárgyában.

8. Előterjesztés a város és a kolozsvári világitási és erőátviteli részv. társaság közötti szerződés 20. §-ának helyes értelmezése tárgyában.

9. Előterjesztés az eddig a Hunyadi téren elhelyezni szokott mutatványosok, circus stb.nek célszerü elhelyezése tárgyában.

10. Előterjesztés a «Nemzeti Szinház» régi épületének miként leendő értékesitése tárgyában.

11. Előterjesztés a Monostori-ut 148. sz. telken lévő két rozoga épület kisajátitása tárgyában.

12. Előterjesztés Nagy Kázmér volt rendőrségi irnok hátralékos fizetési előlegének behajtása tárgyában.

13. Kérése Szatmárvármegye közönségének a koltói tüzkárosultak segélyezése tárgyában.

14. Kérése Kiss András és társainak a Földész utca két oldalán levő árok betömetése tárgyában.

15. Kérése Fábián Sándor és társainak a Kövespad-utcában egy vizvezetéki közkut felállitása tárgyában.

16. Kérése Ferenc András majorosnak segély iránt.

17. Kérése a városi utcaseprőknek fizetésük felemelése iránt.

18. Kérése özv. Buczi Sámueiné volt városi árvaszéki ülnök özvegyének kegydijának felemelése iránt.

19. Kérése özv. Pánkótzky Lajosné volt v. irnok özvegyének kegydija felemelése iránt.

20. Kérése V. Nagy György városi házmesternek betegsége gyógykezelethetésére adandó segély iránt.

21. Kérése Zicha Adolf nyugdijas v. irnoknak segély iránt.

22. Kérése Libal Antal kolozsvári birtokosnak egy lóvágóhid felállitásának engedélyezése iránt.

A diákok.

Kolozsvár, szept. 14.

Az édes mama már egy héttel ezelőtt lehozatta a padlásról azt a pántvertes öreg ládát és egy öreg pók, mely a padlásablak meg a láda közt feszitette ki hálóját évek sora óta, tudományosan jegyezte meg fiatalabb szomszédjának:

— No, a kisebbik urfi is belekerül a városba. Elviszik gimnazistának.

A pántos öreg ládát a lakatos szakértőleg kijavitotta és a mama hozzáfogott a holmi berakosgatásához. Aggódó, gondos szivvel végezte munkáját és titokban a köny is felcsillant szemében, hogy az ő kisebbik fiát beviszik a városba, idegen házhoz adják, — jaj, csak valamiben hiánya ne legyen. — A napok kegyetlenül gyorsan multak és az öreg ládát ma már egy nagyvárosi fiakker bakján láttuk, a bérkocsis lába előtt; hátul a nagy ülésen egy vidéki ur és egy vidéki urhölgy ültek, szemközt velük a leendő gimnázista.

Estefelé ismét láttuk a fiákkert, a mint a vasuti állomáshoz robogott, — a láda nélkül. Az itt maradt Kolozsvárt. De meg a kis urfi is itt maradt, csak szüleit kisérte ki a vasuthoz. A mozdony fütyült — és a mi diákunk egyedül maradt: idegen emberek között.

Bizony, ez furcsa érzés. Sokan átestünk rajta; de a kis diák, aki először nélkülözi a szülői ház melegét, azt hiszi, hogy nem sokáig éli tul. Pedig dehogy nem! Egy héten belül beletalálja magát uj környezetébe és némi büszkeséget érez, hogy egy olyan iskolának a tanulója, ahol az ötödik osztálytól fölfelé magázzák a diákokat.

Szép is az a diákélet. Talán legszebb szaka az ember életének. Igazi gondok nem igen gyötrik a diákembert és a szekundától való félelem nem olyan keserves állapot, mint ők azt hiszik. Sokan vagyunk, akik a legnagyobb áldozat meghozatalára képesek volnának, ha életünkben még egyszer egy jó ropogós szekundát foghatnánk.

De mindezt nem azért mondjuk, hogy a diákok ne tanuljanak. Csak rajta, fiatal urak, nincs nagyobb gyönyörüség, mint jó diáknak lenni. Soha az életben olyan megelégedést nem tapasztal az ember, mint ha a tanárától dicséretet érdemel egy értelmes feleletéért.

Meg aztán a diákélet költészete! Van-e valaki, aki ne gondolna vissza vágyakozva a diákéveire? Gazdag és hálás esztendői azok a serdülő léleknek, a mikor rózsás szinben láttuk a világot.

Az iskolán tul kezdődik az élet. És az iskola, bárha feladatai közé az életre való előkészités is tartozik, csak ritka esetben árulja el azt, mi válik egyik vagy másik tanulójából.

Az E. M. K. E.

Igazgató-választmányának ülése.

Kolozsvár, szept. 13.

Az Emke igazgató választmánya e hó 12-én tartotta rendes havi ülését.

Az ülést Kornis Viktor gróf alelnök nyitotta meg. Bemutatta Tisza István gróf miniszterelnök és Thaly Kálmán orsz. képviselő köszönő leveleit a Rákóczi-hamvak hazahozatala ügyében, a május 28-iki közgyülésből Barcsay Domokos orsz. képviselő inditványára hozzájuk küldött üdvözletért, kijelentvén, hogy a hamvaknak a régi Erdély határain keresztül hozatalára lehetőleg figyelemmel lesznek. Egyben bemutatja a Zágoni Mikes Kelemen emlék-bizottság átiratát, hogy ha Mikes Kelemen hamvai feltalálhatók lesznek, a maga részéről meg fog tenni mindent a hamvak hazahozatalára is. Tudomásul vétetik Pál István apát-kanonok javaslatának egyhangu elfogadásával, hogy az elnökségnek és a tisztikarnak a nyári szünet alatt buzgó munkálkodásáért jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék.

Ezután Sándor József t. alelnök-főtitkár terjesztette elő havi jelentését.

A főpénztáros jelentése szerint az egyesület május—augusztus havi forgalma 66.459 kor. 38 fillér, ebből készpénz 48.573 kor. 53 fillér, összes vagyon aug. 31-én 2,927.269 kor. 37 fillér. A jövő évi közgyülés tárgyában kimondották, hogy Erzsébetváros fogják megtartani. Sajnálattal vette tudomásul a választmány, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter tekintettel a rendelkezése alatt álló és a legégetőbb szükségletek kielégitésére is alig elégséges fedezetre, az Emke-iskolákat és óvodákat nem államosithatja, egyben elhatározták, hogy miután az Emke közgyülése az iskolaépitő akció az államositás reményében kezdette meg, ez az akció az egyesület megterhelt költségvetése keretében redukálva folytatandó s az iskola és óvóépületek tehermentesitve dijtalanul adandók át államositásra. Ezután több kisebb ügyet intéztek el. Kovács Sándor székelyipari alapból ösztöndijakul megszavaztak az 1904—5. tanávre: Horváth Géza szolrász növendéknek 500 korona Szász István festőnövendéknek 600 korona, a budapesti m. kir. iparmüvészeti iskolához Kiss Károlynak és ifj. Székely Károlynak 400—400 korona, Rápolti Lajosnak 300 kor., Albu György és Kerezsi Bélának 250—250 koronát.

Majd az iskolai szegények elintézése után a főpénztáros jelentést tett a temesvári gyujtógyár ellen intézett hirlapi támadás ellenében beszerzett adatokról. Ezek szerint a gyár 500.000 kor. értékü részvénye magyar kezekben van s csak 30.000 K. értékü adott el azokból egy részvényes idegennek.

A nagyváradi Berkes-féle Emke padló és parkettfényezőmáz gyárat, illetve a budapesti Rigler-féle papirgyárat megvizsgálva, ott mindent szerződésszerüleg vezettetettnek találtak. Az Emke-palota javitási költségeire kiutaltak 1051 kor. 90 fillért s Debreczeni Balázs városi főmérnök, Feldmann Zsigmond városi mérnök és Pápay Sándor róm. kath. státusi mérnöknek ez ügyben való hazafias eljárásukért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik.

Számos kisebb kérdés került még tárgyalás alá, melyek befejezte után a gyülés az elnök éltetésével véget ért.

Kolozsvár a mult hónapban.

Közigazgatási bizottság ülése.

— Saját tudósitónkról. —

Kolozsvár, szept. 14.

Tegnap tartotta meg a városi közigazgatási bizottság rendes havi ülését gróf Béldi Ákos főispán elnöklete alatt.

Az ülésen jelen voltak: Szvacsina Géza polgármester, dr. Esterházy László főjegyző, Stuckheil Gyula kir. pénzügyigazgató, Kozma Ferenc kir. tanfelügyelő, Gere Kálmán kir. főmérnök, dr. Csipkés Károly kir. ügyész, Vikol Kálmán árvaszéki elnök, dr. Bartha János főorvos, Polcz Rezső tiszti alügyész, Gámán Zsigmond, dr. Gidófalvi István, Koleszár Sándor és Somodi István b. tagok.

Az ülés a polgármester jelentésével kezdődött. A jelentés szerint a város közigazgatási ügyforgalma mult hóban megfelelő elintézést nyert.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a mult hóban bevétetett állami egyenes adóban 133.370 kor., hadmentességi dijban 20 kor. Az eredmény a mult év hasonló havával szemben kedvezőbb az egyenes adónál 34.698 koronával, a hadm. dijnál 2 koronával. Hátralék egyenes adónál 728.758 korona, hadm. dijnál 24.744 korona.

A főorvos jelentése szerint a születések száma a mult hóban 141, halálozás 116. Halálokok: bélhurut 22, tüdőgümőkór 12, tüdőgyulladás 6, elmebaj 8, aggkór 3, vizi betegség 2. kanyaró, vörheny 1—1 esetben. — A közegészségügy általában kedvező volt.

Az állatorvos bejelentette, hogy mult hóban nem változott az állategészségügy. A sertésvész még mindig pusztit. Megbetegedett összesen 238 sertés, gyógyult 82, elhullott 101, leöletett 49 darab.

A közigazgatási bizottság elhatározta a folyóügyek tárgyalása rendén, hogy felirat intéz a kultuszminiszterhez a Petőfi-utcai állami elemi iskolának két uj osztálylyal leendő kibővitése és a monostori állami elemi iskola megnyitása, illetőleg két-két uj tanerő kinevezése iránt.

— (**Jókai Mór emlékezete.**) Az Erdélyi Irodalmi Társaság ez évi szeptember hó 18-án, vasárnap d. e. 11 órakor, a városház közgyülési termében Jókai Mór emlékezetére gyülést tart, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Versényi György r. tag: Jókai emlékezete. 3. Tompa Kálmán vendég: Jókai. (Költemény.) 4. Hegyesy Vilmos r. tag: Jókai Kolozsvárt. Vendégeket szivesen lát a társaság.

— (**Az egyetem ünnepies megnyitása.**) A kolozsvári magyar királyi Ferencz József tudományegyetem 1904 szeptember 18-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor az egyetem aulájában (központi épület, főkapu) ünnepi közgyülést tart, melyen uj hatóságait beiktatja és az 1904—1905. tanévet megnyitja. Tárgysorozat: 1. Az 1903—1904. tanév története. Ismerteti Dr. Apáthy István, lelépő Rector Magnificus. 2. Székfoglaló beszéd „Elmélet, gyakorlat és hazai jogi oktatásunk reformja.“ Mondja Dr. Kiss Mór, az 1904—1905. tanévre megválasztott Rector Magnificus.

— (**Honvéd vezérkari tanfolyam Kolozsvárt.**) Budapesti tudósitónk rendkivül nagyjelentőségü hirt közöl velünk. A feltétlenül megbizható értesülés szerint a honvédelmi miniszteriumban a honvédtisztek számára fennálló felsőbb tanfolyam átalakitásán dolgoznak. Az uj tanfolyam képesitené a honvédtiszteket törzstisztekké és vezérkari tisztekké, anélkül, hogy mint eddig, a közös hadsereg hasonló, természetesen német nyelvü tanfolyamát kellene végezniök. — A magyar tisztek között természetesen nagy örömet kelt ez a hir és a most vakációzó politikai körök is bizonyára méltányolni fogják jelentőségét. A tanfolyamok kerületenkint lesznek beállitva s igy Kolozsvárt is lesz továbbképző tiszti tanfolyam.

— (**Esküdtszéki tárgyalás.**) Rablás és könnyü testi sértés vádjával terhelten állott tegnap a kolozsvári kir. törvényszék esküdtbirósága előtt Liska Lajos foglalkozásnélküli iparoslegény. A tárgyalást br. Szentkereszthy Zsigmond kir. törvényszéki elnök vezette. Az ügyben a következő esküdtek itélkeztek: dr Löte József, Fikker Lajos, dr Farkas Gyula, Markó Róbert, Fehér Gyula, Farkas Antal, Merza Gyula, Módi Elek, Csermák Gyula, Säffer András, dr Szentkirályi Ákos, Stemmer József rendes esküdtek; Hucsi Ignác, Farkas Mihály pótesküdtek. A vádlottat pedig dr Menyhárt Gáspár védte. A vádhatóságot dr Dorgó Gábor alügyész képviselte. A vádirat szerint Liska Lajos a tavasz folyamán a kajántó uton megtámadta Rusz Ilias oláh földmivelőt s elrabolta tőle pénzes erszényét. Közben halántékon és nyakszirten meg is sebesitette áldozatát. Liska Lajos a tegnapi tárgyaláson mit se akart tudni bünteltéről. Mindvégig csökönyösen tagadta bünösségét és semmire se akart emlékezni. A beidézett tanuk azonban mind ellene vallottak. A kérdéseket délben állapitotta meg a biróság, a perbeszédekkel déli 1 óráig telt el az idő. Ekkor vonultak vissza az esküdtek s rövid tanácskozás után bünösnek mondották ki Liska Lajost. Az esküdtek verdiktje alapján 8 havi börtönbüntetésre itélte el a vádlottat a biróság. Legközelebbi esküdtszéki tárgyalás holnap lesz, amikor halált okozó sulyos testi sértés bőntettével vádolt Zsurzs Lika és társai elleni ügy kerül tárgyalásra.

— (**Drága a tej.**) Több olvasónktól panaszos levelet kaptunk a tej árának emelkedése miatt. Utána jártunk a dolognak s meggyőződést szereztünk magunknak afelől, hogy az utóbbi időben tényleg nagy arányokban emelték a tej árát a termelők, illetve elárusitók. Az áremelés ugyan nem egészen indokolatlan, mivel a takarmányhiány miatt többe kerül most egy tehén eltartása mint eddig, mindazonáltal valószinünek látszik, hogy a termelők nagyobb arányban emelték az árakat, mint illett volna. Különben ha meggondoljuk, hogy akkor, mikor a takarmány a normálisnál sokkal olcsóbb volt, egy fillérrel sem szállitották le az árakat: nagyon értheljük a közönség elégületlenségét a termelők és elárusitók eljárásával szemben.

— (**Egy kis fiu balesete**). Végzetes baleset történt tegnap este hét óra táján a Petőfi utcában. Jenei Gyula, egy kis 14 éves utcagyerek, a cirkusz egyik lovát vezette ki a Biazini szállóból. A ló a Petőfi utca 21. számu ház előtt valamitől megijedt, megbokrosodott s Jenei Gyulának

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

ugy megrugta a bal lábát, hogy nyomban összeseti. A járókelőkből és az utcabeliekből csakhamar nagy csoport verődött össze a keservesen jajveszékelő kis fiu körül. Igyekeztek talpraállitani, nem tudták, A mentők szerkesztőségünk értesitésére gyorsan kivonultak s megvizsgálták az utca kövezetén fekvő kis fiut. Megállapitották, hogy felső combcsontja eltörött. Nyomban be is szállitották a Karolina országos kórház sebészeti osztályába, hol kezelés alá vették a szerencsétlenül járt kis fiut.

— **(Tanitók Hunyadi Háza.)** A közoktatásügyi miniszter, amint már emlitettük is, e hó második felében személyesen fogja fölavatni a tanitók és tanárok fiai számára épült második főiskolai internátust, a kolozsvári Tanitók Hunyadi Házát. Az Eötvös-alap elnöksége, mint az internatus fentartója felhivja a tanitók figyelmét arra, hogy aki az ünnepélyes felavatásra Kolozsvárra szándékozik utazni, féláru vasuti igazolvány tárgyában jelentkezzék e hó 15-ig Pallós Albert kolozsmegyei tanitótestületi elnöknél - Kolozsváron. A jelentkezésnél világosan feltüntetendő a kiinduló vasuti állomás és az a körülmény is, vajjon az utazás Budapesten át, vagy más irányban történik.

— **(Meggyilkolt községi biró.)** Nagyváradról irják: Hétfő virradóra a Tenke és Beélfenyér községek között Fodor László bélfenyéri birót eszméletlenül félholtan az országuton találták. A haldokló embert beszállitották Tenkére, a hol még nehány órára visszanyerte öntudatát s elmondta, hogy éjszaka egy ismeretlen fegyveres ember orozva lelőtte s megmotozta s kevés pénzét elvéve, a kukoricásba eltünt. Fodor László hétfőn délután meghalt s a csendőrség most a haldokló vallomása nyomán a gyilkost kutatja.

— **(Kopasz Feri bá — Oláhország királya.)** Marosvásárhelyről irják lapunknak. Tegnap délelőtt tipikus öreg székely illitott be a városi bejelentő hivatalhoz.

Emelt fővel, büszkén lépett a hivatalfőnök elé s meg sem várva, mig reákerül a sor, megszólalt:

— Kopasz Feri vagyok.

— Mit akar, kérdezte a főnök.

— Egy kis mondani valóm volna. Most jövök Oláhországból, hol egy héttel ezelőtt királylyá választottak meg. Mindenkinek megmondom, akit illet, az uraknak is. Csak ezt akartam mondani.

Ezzel szép csendesen sarkon fordult s lassu tempóban a kijárat felé indult. Azonban nem juthatott ki a szabadba, mert lefogták s a rendőrség emberei kellő reverenciával, a székely népet ért nagy kitüntetésre, fényes rezidencia hiányában, egy szerény, priccsel butorozott zárkába helyezték el Kopasz Feri bát, az oláhok király át. Ha a bevezetett orvosi vizsgálat kideriti, hogy a Feri bá uralkodása nem közveszélyes, hazatoloncolják falujába: Csikcsicsóba.

— **(Talált csontvázak.)** Egy megtorlatlanul maradt régi bünről hullott le a lepel Román Oravicán. Hogy büntettről van szó, az minden kétségen felül áll, de hogy kik voltak az elvetemedett gyilkosok, azt a legszigorubb vizsgálat is aligha lesz képes kideriteni. Az eset maga a következő: Nédics József román-oravicai korcsmáros nem régen megvette a télen egy szerencsétlen utazás alkalmával meghalt Léza Illés fiakkeres — valamikor korcsmáros — házát s azon saját szükségleteinek megfelelően átalakitási épitkezéshez fogott a mult hét folyamán. Az épitkezésnél akadályul szolgáló trágyadombot elhányatva, annak alján két teljes emberi csontvázra akadtak, amelyek csak bünös uton kerülhettek oda. Hogy mikor és kik követhették el a gaz büntettet és rejtették el áldozatukat, azt a megindított nyomozás van hivatva kideriteni. A csontvázakat egyelőre a községházára szállitották.

— **(Apagyilkos leány.)** A mult év nyarán történt, hogy Moskén a falu egyik legmódosabb gazdáját Nagy Imrét megfojtva találták a saját háza pincéjében. A gyilkossággal özv. Horváth Miklósnét gyanusitották, ki haragban volt 80 éves apjával. A vizsgálat során aztán kiderült, hogy Horváthné Komáromi István fiatal szolgalegényt bujtotta fel a gyilkosságra, kinek ötven forintot igért. A gyilkos suhanc töredelmes vallomása után Horváthné is beismerte bünét A nagyváradi esküdtbiróság annak idején Komáromi Istvánt tizenöt, özv. Horváth Miklósnét pedig tizenkét évi fegyházra itélte. A védők semmiségi panasza folytán az ügy a kuriához került, mely az esküdtek itéletét helybenhagyta. A két bünöst még e héten átkisérik Illavára, hol a nehéz rabéveket kell elszenvedniök.

— **(Jutalomjáték az Orfeumban.)** Gerő József orfeumában, mely már hónapok óta müködik a Biazíni-szállóban, ma este tartja jutalomjátékát Göndör Aurél, a kedvelt komikus. Göndör Aurél huzamosabb idő óta tagja a Biázini-beli orfeumnak s játékával nap-nap után kitünően mulattatta az orfeum látogatóit. A közönség bizonyára nagy számban fog a ma esti jutalomjátékon megjelenni. Ma este vendégként Wandrey Mici, a kigyómüvésznő is fellép vendégként. Itt emlitjük meg, hogy holnap, csütörtökön lesz az utolsó előadás az Orfeumban.

— **(Csinos emeleti utcai lakás.)** Két szoba és konyhával (Gargon-lakásnak is igen alkalmas) Deák Ferenc-utca 12. sz. alatt, október 1-től kezdve kiadó. Tudakozni lehet az Ujság kiadóhivatalában. — Telefon 204. sz.

— **(Uzlethelyiség.)** Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 12. sz. a bolthelyiség, melyben több, mint husz év óta ruhakereskedő-üzlet van, okt. 1-től kezdve több évre kiadó. — Értekezhetni az *Ujság* kiadóhivatalában.

x **Egy okl. tanitónő** ajánlkozik elemi iskolai gyermekek magántanitására. Reflektálók kéretnek cimüket tudatni e lap kiadóhivatalával.

x **Egy teljesen jó karban levő** alig használt fürdőkád eladó. Cim a kiadóhivatalban.

x **(2 emeleti erkélyes szoba)** irodának október hó 1-től kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

x **Correpetitornak** ajánlkozik harmadéves egyetemi hallgató, ki már nagy gyakorlattal bir. Cim: Izabella-utca 7.

NYÁRI SZINHÁZ.

Kolozsvár, szerdán, szept. 14-én:

LILI

Énekes szinmü 3 felvonasban.

Kezdete 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, csütörtökön, szept. 15-én:

A tavasz.

SZINHÁZ.

Heti müsor:

Szerda: Lili.
Csütörtök: A tavasz.
Péntek: A hét Slésinger.
Szombat: Uj betanulással: Serge Panin.
Vasárnap: A cigány.

* **Lili,** a rég nem adott poétikus énekes vigjáték kerül szinre, a cimszerepben Károlyi Leonával, ki ezuttal játsza nálunk elő-ször ezt a szerepet. Kassai, Mészáros, Dezséri és Szegő játszák a többi nagyobb szerepeket.

* **A tavasz.** Straus József népszerü operettje csütörtökön nagyrészt uj szereposztással kerül szinre. Károlyi Leona, Tibor Lóri, Harkányi Gizella, Nagy Imre és Kalmár lesznek az uj szereplők.

* **Serge Panin-ra,** Ohnet társadalmi drámájára készül a személyzet. A nagyhatásu darabot szombaton adják és Szakács, Szegő, Tompa, Mészáros, Tövölgyi Margit, Laczkó Aranka, Gál Janka lesznek a főszereplők.

* **Darabváltozás.** A péntekre hirdetett Anna és A bakter-nek előadását technikai akadályok miatt el kellett halasztani s helyette pénteken «A hét Slésinger» kerül szinre.

IRODALOM.

(:) **Tanári zsebnaptár.** Megjelent Könnye Nándor Tanári Zsebnaptár-ának IV. évfolyama az 1904—5-iki tanévre. A naptári részben minden hónap mellett figyelmeztetőt közöl a hivatali teendőkről. Osztályozó rovatai a lehető legcélszerübbek, ugyanis az egymás után következő ellenőrző és osztályozó tanácskozások szerint vannak beosztva és elkülönitve. E szerint a tanár a tanulók előmeneteli ellenőrzését mindig világosan látja maga előtt. Közli a gimnáziumi és reáliskolai tantervet, továbbá a középiskolai igazgatók és tanárok rangsorozatát és egy elmés magyarázat kiséretében, mely szerint mindenkinek fizetése, lakbére és személyi pótlékilletéke megtudható, bár az egyes nevek után semmiféle összeg nincs kitéve. Egyéb fontos tudnivalókon kivül közli még az uj francia középiskola óratervét, melynek rövidre vont táblázatában sok tanulság van az egységes középiskola tervéhez. A csinos kiállitásu naptár Lévai Mór kiadásában jelent meg Ungvárt. Ára 1 kor. 60 fillér.

(:) **Uj idők.** Az »Uj idők« legujabb száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: János lovat vesz. Irta Szemere György. — Őszi rózsák. Irta Telekes Béla. — Madarász Viktor. Irta Malonyai Dezső. — Börtön Virága. Irta Jókai Mór. — A szépség iskolája. Irta Lyka Károly. — Kapunyitás a Nemzeti Szinházban. Irta P. — Liliom kisasszony. Irta Mezey Sándor. — A mi lengyelünk. Irta Tábori Róbert. — Ősz. Irta Szántó Kálmán. — Rovatok: Mindenféle. A szerkesztő üzeneteí. A képek cimei: A Nemzeti Szalon. Madarász kiállitásából (7 kép.) Port-Artur. Kuroki tábornok. Stösszel tábornok. Veres Pálné. Gróf Teleky Sándorné. Háloszoba, tervezte Palinkás Béla. Bucsu fürdőzés a szabadban. Épitő munkások sztrájkja.

Táviratok

Az ujságirók kongresszusa.

Bécs, szept. 13.

Az ujságirók kongresszusán ma a nemzetközi békekongresszus kérdése fölvettetett.

Lueger beszéde, melyben az ujságirók két osztályba osztását emlegette, minden körben nagy megbotránkozást keltett.

Egy hires müvész a következő epigrammot készitette Lueger beszédére: »Az ujságirók mindnyájan a füleiket befogják, ha Lueger beszél.«

A magyar ujságirók nevében Rákosi Jenő mondott nagy hatásu beszédben köszönetet a meleg fogadtatásért. Beszélt még a magyar ujságirók részéről Sturm Albert is.

A honvédelmi miniszter utazása

Bécs, szept. 13.

Nyiry honvédelmi miniszter ma reggel ideérkezett.

Herczeg Ferencz mandatuma.

Arad, szept. 13.

Zlinszky István, a Kossuth-párt jelöltje és Herczeg Ferencz között a pécskai mandatumért tudvalevően pótválasztásra került volna a sor. Zlinszky azonban visszalépett a jelöltségtől s igy a mára kitüzött pótválasztáson Varjassy Árpád tanfelügyelő, választási elnök a bizalmi férfiak jelenlétében, a választási sátorban, felolvasva Zlinszky lemondó levelét **Herczeg Ferencet a pécskai kerület megválasztott képviselőjének jelentette ki.**

Herczeg Ferencet megválasztatása alkalmából nagy óvációban részesitették a szabadelvüpárt tagjai. Délben a Heller-féle vendéglőben 200 teritékü ebéd volt, este pedig a kaszinó helyiségében volt 100 teritékü bankett, honnan üdvözlő táviratot küldtek Tisza István gróf miniszterelnöknek.

A bolgár fejedelem Ebenthalban

Bécs, szept. 13.

A bolgár fejedelem tegnap este Ebenthalba utazott.

Az elmaradt Gotterhalte.

Kecskemét, szept. 13.

A fővárosi sajtót bejárta a hir, hogy Vogel ezredes, a Kecskeméten állomásozó Molinary-ezred parancsnoka, mikor a minap József Ágost főherceg Kecskeméten időzött, a lóversenyt rendező bizottságnak megtagadta a katonazene átengedését azzal az indokolással, hogy á katonai zenekarnak a főherceg megjelenésekor a Gotterhaltét kellene játszania, ez pedig sértené a kecskemétiek hazafias érzületét.

A hirt, mely méltó feltünést keltett mindenfelé, most félhivatalosan megcáfolják. A cáfolat szerint Vogel ezredestől nem is kérte senki az ezred zenekarának átengedését.

Lujza hercegnő szökése,

Budapest, szept. 13.

Lujza hercegnő szökése ügyében érdekes fordulat állott be. Mint ugyanis Bécsből jelentik, Lujza hercegnő ügyvédje ajánlatot küldött Bécsbe, melyben követeli, hogy a gondnokság alól felmentessék s hogy Mattasichchal maradhasson. Ezenkivül nagyobb összegü pénzt is követel. A hercegnő ajánlatát valószinüleg nem fogadják el az udvarnál.

A kétéves katonai szolgálat.

Budapest, szept. 13.

A félhivatalos «Magyar Nemzet» mai száma irja, hogy Nyiri Sándor honvédelmi miniszter a két éves katonai szolgálat eszméjét elejtette.

Merénylet a cár ellen.

Budapest, szept. 13.

Berlinen keresztül jelentik, hogy tegnap a cár ellen, mikor a diszszemlére hajtatott, **merényletet akartak elkövetni.** Az állitólagos merénylőt letartóztatták. A cár a dologról nem tudván semmit, végig jelen volt a szemlén. Az eset részleteit szigoruan titkolják.

Merénylet egy képviselő ellen.

Szeged, szept. 13.

Latinovics Pál főispán fiát, Latinovics Géza bácsalmási országgyülési képviselőt ma nehány parasztember Bács-Almáson megtámadta s veszélyesen összeszurkálta.

Megrágalmazott képviselő.

Bécs, szept. 13.

Diaufborett osztrák képviselőről egy község tanács gyülésén azt állitotta egy képviselő társa, hogy egy bankettről 30 üveg pezsgőt lopott el. Diaurborett a biróságnál feljelentést tett a rágalmazó képviselő ellen, kit a mai tárgyaláson 100 korona pénzbüntetésre itéltek. A tárgyaláson kitünt, hogy Diaufborett egy üveg pezsgőt vitt el magával, a mihez joga is volt, mert minden résztvevő kapott egy üveggel a banketten.

A japán—orosz háboru.

— Legujabb hirek. —

Budapest, szept. 13.

Londoni jelentés szerint Kuropatkin rendben folytatja visszavonulását Tielíng felé.

A japánok lassan követik Kuropatkin csapatait. Az időt inkább a csapatok rendbehozására forditják. Eleséggel, ruhával és cipőkkel látják el a katonákat, hogy az ujabb ütközetet készen várják.

Tiencsinből jelentik, hogy odaérkezett magánértesülés szerint **az oroszok egy 50.000 emberből álló ujabb sereget inditottak a harctérre.**

A hir nincs megerősitve.

Battemberg herceg kisérletet akart tenni a cárnál annak kipuhatolására, hogy vajjon nem volna-e a cár hajlandó békekötésre.

A cár erre azt felelte, hogy a **mig egy szál katonája van folytatni fogja a háborut, a melyet a japánok ráerőszakoltak. Ezt** — ugymond a cár — **már egy izben kijelentettem s nincs mód, mely elhatározásom megmásitására birna.**

Csifui jelentés szerint Kurokit három orosz tábornok egyesitett csapata megakadályozta északra való előnyomulásában.

Sikkasztó esperes.

Hajduböszörmény, szept. 13.

Mártonffy Endre gondnok feljelentésére a vizsgálóbiróság letartóztatta ma délután Zsigmond Sándor hajduböszörményi ev. ref. esperest, ki az egyházi vagyonból **több mint 50000 koronát sikkasztott.** A vizsgálóbiró három órán keresztül vallatta a sikkasztó esperest s a kihallgatás eredménye az lett, hogy a vizsgáló biró az előzetes letartóztatást elrendelte.

Zsigmond négy-öt napon keresztül, a mint büne nyilvánosságra jutott megszökött hazulról s a vidéken bujkált. Ma a mint hazaérkezett, a vizsgálóbiró azonnal maga elé idézte s letartóztatta.

Halálos légycsipés.

Szatmár, szept. 13.

Schwartz Sámuel előkelő kereskedő 16 éves leányát, Helenát az izraelita ünnepeken a templomban egy légy arcán megszurta. A leány a szurás után azonnal heves fájdalmakat érzett arcában, ugy, hogy kénytelen volt haza menni a templomból. Otthon azonnal orvosi kezelés alá vették. Az orvos vérmérgezést konstatált. Schwartz Helén ma meghalt. Az eset városszerte mély megdöbbenést keltett.

Negyedmilliós lopás.

Bécs, szept. 13.

Weiner Antal a német takarékpénztár részvénytársaság szolgája **235 ezer koronát** ellopva megszökött.

Borzalmas gyilkosság.

Nagybecskerek, szept. 13.

Gáspár János földbirtokost az éjjel ismeretlen tettes fejszével iszonyuan összevagdalta. — Gáspár holtteste mellett levelet találtak, melyben ez volt irva:

— Ha más két év óta nem tudott megölni, megöltelek én.

Azt hiszik, hogy Gáspár boszszunak esett áldozatul.

Áru- és értéktőzsde.

Budapest, szept. 12.

Budapesti gabonatőzsde.

Jó vételked mellett elkelt 25.000 mm. buza 5 fillérrel magasabb árakon. Rozs ártartó, zab és tengeri változatlan.

Ma nem volt felmondás.

Az 1904. évi szept. hó 9. esti 6 órától szept. 11. esti 6 óráig Budapestre.

Érkezett:			*Elszállittatott:*		
Buza....	8370	mm.	Buza...	—	mm.
Rozs....	1427	„	Rozs....	—	„
Árpa....	2178	„	Árpa...	231	„
Zab.....	409	„	Zab....	49	„
Tengeri...	100	„	Tengeri..	3619	„
Repce...	318	„	Repce..	—	„
Liszt....	1282	„	Liszt...	12062	„
Korpa...	—	„	Korpa..	2480	„
Összesen:	14084	mm.	Összesen:	18440	mm.

A határidő-üzlet.

A határidőüzlet magasabb amerikai jegyzésekre kedvező hangulattal nyilt, később nagyobb eladásokra az árak kissé gyengültek és néhány fillérrel olcsóbban zárultak. A forgalom élénk maradt.

	Kezdete	Változás
Buza okt.	10.55	1051—1050
Buza	—	—
Buza ápr.	11.84	1080—1082
Rozs	—	—
Rozs októberre	777	779—778
Rozs	818	817—816

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. G. Kolozsvárt. Tárcája nagyon rövid lélegzetü, meséje is nagyon sovány. Mindazonáltal iroi készséget árul el és igy nem vesszük rossz néven, ha máskor is felkeresi lapunkat munkáival. Idővel közölhető dolgokat is elvárunk.

P. J. B. Szivesen vettük hosszas hallgatás után való bekopogtatását. Versei azonban ez alkalommal nem sikerültek eléggé. Felajánlott munkásságát sajnos most nem vehetjük igénybe, mert a szerkesztőségben minden hely be van töltve.

Felelős szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

Aláirási felhivás!

Az

ERZSÉBET-SZANATORIUM SORSJEGYEKRE

már most fogadunk el előjegyzéseket az **eredeti feltételek mellett.** Bejelentéseknél 1 korona teendő le.

Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank erdélyrészi fiókja

Kolozsvárt, Mátyás király tér 29. sz
(Bánffy-palota.)

Rónai mulató Biasini szálloda.

Ma szerdán f. hó 14-én utolsó előtti előadás és

Göndör Aurél

Magyarország legkitünőbb alakitó müvészének

jutalom estélye.

Teljesen uj müsor.

Wandrey Miczi,

a kigyó királynő szives közremüködésével.

Szives támogatásért esedez

a jutalmazandó.

Holnap csütörtökön f. hó 15-én

utolsó bucsu előadás.

Gerő József, müvezető. **Rónai János,** szálloda-bérlő igazgató.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a **Mátyás király-utcában** levő

„Hungária" kávéházat átvettem.

Midőn a n. é. közönség szives pártfogásáért esedezem, oda fogok törekedni, hogy **elsőrendü hazai borok és italok** valamint **szolid kiszolgálás által** nagybecsü támogatásukat kiérdemeljem.

Kiváló tisztelettel:
Kardos Simon.

Diszokmánnyal kitüntetve!

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár

nagy raktára és hangszer-üzlete a m. kir. posta- és táv. szállitója **Kolozsvár**

Összes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokért **5 évig** felelek. — Szakszerü villamos világitással és metorerőre berendezett mechanikai mühelyemben a **javitásokat** gyorsan és jutányos árban készitem. **Nikkelezéseket,** különféle szinü **emaillirozásokat** saját fürdőmben és kemenczémben állitok elő.

Kerékpárkölcsönző osztályt tartok fenn! **Telefon 412.**

Képes árjegyzéket adok bárkinek!

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhirré teszi alólirt igazgatóság, hogy a **Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank** zálogosztályánál elzálogositott s **f. évi 1904. julius hó végéig lejárt és még ki nem váltott tárgyak** az I. II. osztályból nyilt árverésen el fognak adatni és pedig:

az I. osztályu tárgyak, ugymint: **ruhanemüek, háziesközök, áruk stb.** árverése lesz **folyó évi október hó 11-én.**

A II. osztályu tárgyak, ugymint: **arany-, ezüstnemük-, ékszerek stb.** árverése lesz **folyó évi október hó 18-án.**

Az árverések az intézet helyiségében mindig **délután 3 órakor kezdődnek.**

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogositva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételárt rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, 1904. szeptember 11-én.

Takarékpénztár és Hitelbank igazgatósága.

8416 84—*

Karolina országos kórház igazgatóságától.

Szám: 486/904. 3528 2—3

ig.

Árlejtési hirdetés.

A **Karolina országos kórház** és kapcsolatos **egyetemi klinikák házi élelmezéséhez szükséges**

1. **husnemüek,**
2. **kenyér** és **zsemle,**
3. **tejnemüek,**
4. **lisztnemüek,**
5. **czukor, kávé** és **füszernemüek,**

továbbá

6. **festékek, szerek** és **tisztitó anyagoknak** szállitás utján leendő biztositása végett

f. évi október hó 10-én délelőtti 11 óráig

terjedő határidővel irásbeli, zárt, lepecsételt ajánlatok beadása mellett nyilvános árlejtést hirdetek.

Felhivom a vállalkozni kivánókat, hogy szabályszerüen bélyegelt ajánlataikat minden egyes csoportra **külön-külön** a fennirt határidőig a kórház igazgatósági irodájába adják be, mert a később érkezők, vagy szabályellenes s a feltételeknek meg nem felelő ajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni.

Bánatpénzül az ajánlat beadása előtt a kórház pénztáránál letétbe helyezendő:

1. **husnemüeknél** . . . . . **2000 kor.**
2. **kenyér** és **zsemlénél** . . **500 „**
3. **tejnemüeknél** . . . . . **500 „**
4. **lisztnemüeknél** . . . . . **500 „**
5. **czukor, kávé, füszernemüeknél 500 „**
6. **festékek, tisztitó anyagoknál 200 „**

készpénzban vagy óvadékképes papirokban.

Ajánlatok csak a kórház igazgatósági irodában dijtalanul kapható ajánlati lapokon nyujthatók be s fogadtatnak el.

A részletes feltételek a kórház igazgatósági irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és lemásolhatók, s a szükségletről is adatik felvilágositás.

Kolozsvárt, 1904. évi szeptember hó 7-én.

Dr. Engel Gábor,
a Karolina orsz. kórház igazgatója.

Kiadó lakás.

Honvéd-utca 52. sz. alatt

4 szoba, konyha, fürdőszoba, üveges verandával

október hó 1-től kiadó!

A lakáshoz esetleg istálló is van!

Értekezhetni bármikor lehet ugyanott.

3536 4—*

Kiadó uri lakás

III. ker., Földész-utcza 40. sz. alatt

3 szoba és konyha minden hozzátartozékkal 1 vagy több évre.

Évi bér 160 forint.

3533 1—3

A Budapesten székelő

Hazai Leszámitoló- és Takarék-Szövetkezet

előnyös feltételek mellett folyósit $^1/_4$-évenként, $2^1/_2$ vagy 5 év alatt, avagy 60 és 120 havi részletekben törleszthető annuitásos

SZEMÉLYHITELT

állami, közigazgatási és magánhivatalnokoknak, valamint katonatiszteknek, kereskedőknek és iparosoknak; továbbá

TÁRCZAHITELKÖLCSÖNT

nyujt kereskedőknek; ugyszintén

JELZÁLOGHITELKÖLCSÖNÖKET

10 évtől 65 évig terjedhető visszafizetésre bármely összeg erejéig engedélyez egy elsőrangu hazai pénzintézet utján a legkedvezőbb feltételek mellett.

3406 Bővebb felvilágositással szolgál: 14—15

kolozsvári vezérképviselőnk

Kolozsvár, Ferencz József-ut 2. sz. l. em.

28% fűtőanyag megtakarítás!

Kinek **KÁLYHÁRA** van szüksége, az okvetlen kérjen képes árjegyzéket

Fafűtéses (erdélyi)

Köpenykályhákról!

KOCH JENŐ
kályhagyáros
a cs. és kir. hadsereg szállitójától
BUDAPEST
V., Báthory-utcza 9. sz.

Legegészségesebb cirkulációs fütés!

3459 9/20

A hires és közkedveltségnek örvendő K.-IMPERI

Répáti savanyuviz

mindig friss töltésben kapható minden füszer- kereskedésben és vendéglőben.

Kizárólagos főraktár Kolozsvárt:

Veress Károly Dézma-utca 1. (Telefon 466)

3239 123—3/2

Özv. MAKÓ GYULÁNÉ

női ruha varródáját

áthelyezte

Muzem-utcza 2-ik szám alá!

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság.

Törlesztéses és közönséges **jelzálogkölcsönöket** nyujt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő **bérházakra** és bárhol fekvő **földbirtokra.**

3087 85—*

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolitja le és a kölcsönöket **készpénzben fizeti ki.**

Hirdetések a legolcsóbb árban GOMBOS FERENCZ könyv-nyomdájában vétetnek föl. Egy.-u.

Legolcsóbb politikai napilap a korán reggel megjelenő

UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egy hóra — — 2 korona.

ISKOLAÖLTÖNYÖK

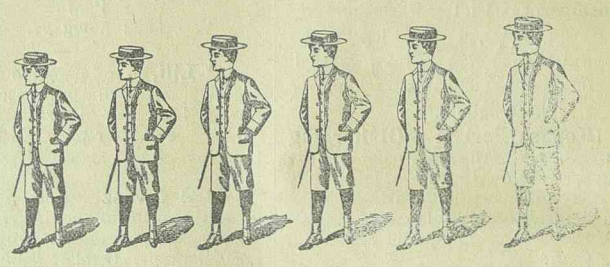

FIUK, GYERMEKEK ÉS LEÁNYKÁK RÉSZÉRE

A LEGIZLÉSESEBB KIVITELBEN ÉS LEGOLCSÓBB ÁRBAN

NEUMANN M.

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓNÁL

Kolozsvár Mátyás király-tér 14. sz.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Államadósság, közkölcsön.		Mai záró árfolyam Pénz		Áru	
Magyar aranyjáradék	—4%	118	90	119	40
„ kor. járadék	3½ „	88	75	89	25
„ kor. járadék	—4 „	97	10	97	50
Áll. köl. vaskapucélj. kr.	—3 „	82	75	83	75
1870. nyeremény kölcs.	100 frt	206	—	209	—
Horv.-Szlav. reg. kárt.-kötv.	4 „	101	50	102	50
M. földtehermnnt. kötv.	4 „	97	25	93	25
Horv.-Szlav. » »	4— „	98	50	99	50
Tiszai és szeg. nyer. köl.	4 „	161	50	164	50
Horv.-Sz. jelz. föld. kötv.	5 „	101	—	102	—
Convertált adóm. koronaj.	4 „	99	—	99	50
Egyes osztr. jár. papir.	4— „	99	85	100	35
» » » ezüst.	4— „	99	85	100	35
Osztr. aranyjáradék	4 „	119	—	119	50
» koronajáradék	4 „	99	—	99	50
» áll. sorsj. 1854.	3— „	185	—	195	—
» » 1860-ból 500 frt	4 „	153	—	155	—
» » 1860-ból 100 frt	4 „	183	—	187	—
» » 1864-ből 100 frt	—	257	—	261	—
» » 1864-ből 150 frt	—	257	—	261	—
Bos.-hercz. orsz. k. 1895.	4 „	95	50	96	50
„ „ vasuti 1898.	4⅛ „	100	70	101	70
„ „ „ 1902.	4⅛ „	100	70	101	70
Budapest főv. kölcs.	4²/₁₀% —	96	—	96	75
Bdpest székes főv. kölcs.	4%	96	25	97	—
Záloglevelek, elsőbbségek.					
Belv. tkp. r. t. kor. ért.	4⅛%	101	—	102	—
Egyesült főv. tkptár	4½ „	100	40	101	40
» korona ért.	—4 „	98	—	99	—
Kisbirt.-orsz. földh.-int. 34 év	5 „	103	—	104	—
» 50½ évre kor. ért.	5 „	103	—	104	—
» 50½ évre — —	4⅛ „	101	—	102	—
M. agr. és jb. szőlőkötv.	4 „	96	75	97	75
» » járadékjegy	4⅛ „	101	—	102	—
» » záloglev. k.	4⅛ „	100	50	101	50
M. ált. takp. r. t. 50 évre	4 „	98	—	99	—
„ „ „ „ 65 „	4 „	98	—	99	—
M. földhitel oszt. ért.	4½ „	—	—	—	—
» » » » 41 é.	4 „	99	—	100	—
» » kor. é. 50 évre	4 „	98	50	99	50
» » kor. é. 63 évre	4½ „	88	—	89	—
» » szab. és talajjav.	4 „	98	—	99	—
Magy. jelzálog-hitelbank	4½ „	100	—	101	—
„ ugyanaz 50 évre	4½ „	100	—	101	—
„ „ — —	4 „	98	—	99	—
„ 50 évre kor. é.	4 „	98	—	99	—
„ közs. kötv. 50 év 4 és fél	„	100	—	101	—
„ ugyanaz 50 évre	4 „	98	—	99	—
„ 50 év vt. 110 frt	5 „	101	25	102	25
„ 60 évre 100 frt ért. 3 és fél	„	—	—	—	—
„ nyer. kötv. 4 és fél	„	129	—	131	—
„ osztr. felülb.	4 „	134	50	137	50
„ nyer. kötvények	3 „	111	25	113	25
M. t.-p k. jelz. bankja	4½ „	101	—	102	—
» « közs. kötv.	4 » „	101	—	102	—
» » » »	4 „	98	—	99	—
Orsz. közp. hitelsz. kötv.	4 „	100	—	101	—
Osztr. m. bank 40 és fél é.	4 „	100	25	101	—
„ „ „ 50 év	4 „	100	60	101	60
Pesti haz. tp. közs. k.	4½ „	100	25	101	25
» » » » kor. é.	4 „	98	50	99	50

		Mai záró árfolyam Pénz		Áru	
Pesti m. keresk. bank	4½ „	100	25	101	25
» » » » kor. é.	4 „	98	—	99	—
» közs. k. viszf 110 frt	4 „	107	—	108	—
» » » » 105 k.	4 „	99	50	100	50
Adria tengerh. r. t.	4½ „	100	—	101	—
Bankok részvényei.					
Első magyar iparbank	5 „	336	—	340	—
Fiumei hitelbank	5 „	130	—	132	—
Hazai bank részv.-társ.	5 „	212	—	214	—
Horvát orsz. jelzálogbank	5 »	230	—	235	—
Magy. agrár- és jár.-b. rt.	—	450	—	460	—
Magy. általános hitelbank	5 „	759	50	760	—
Magy. jelz.-hit.-bank l. kib.	5 „	508	—	508	50
Magyar kereskedelmi r.-t.	5 „	550	50	555	—
Magy. kir. sz. Osztálysorsj.		1780	—	1840	—
Magyar leszámitolóbank.	5 „	454	50	455	—
M.-tak.-p. közp. jelz. bankja	5 „	1025	—	1035	—
Osztrák hitelintézet	5 „	647	—	645	50
Osztrák-magyar bank	5 „	1615	—	1625	—
Pesti m. keresk. bank	5 „	2825	—	2833	—
Union bank	5 „	527	—	529	—
Takarékpénztárak.					
Belvárosi tak.-pénzt. r.-t.	5%	224	—	226	—
Bud. tp. és orsz. zálogk. rt.		420	—	426	—
Egyesült Bpest fővárosi		2420	—	2430	—
Magy. ált. tak.-pénzt rt.		589	—	595	—
Magyar orsz. központi		1680	—	1700	—
Pesti hazai első tak.-p.		21700	—	21800	—
Biztositó társaságok.					
Első m. ált. bizt.-társ	—	7990	—	8040	—
Fonciére pesti bizt. int.	5%	242	—	244	—
Magy. jég- és viszontb. rt	5 „	343	—	348	—
»Nemzeti« baleset bizt. rt.	5 „	240	—	250	—
Pannonia viszontb. int.		2050	—	2100	—
Gőzmalmok.					
Konkordia malom		175	—	185	—
Első budapesti malom.		1200	—	1230	—
Erzsébet malom.		430	—	435	—
Luiza malom.		220	—	230	—
Pesti henger malom.		925	—	975	—
Molnárok és sütők malma.		375	—	385	—
Pesti Viktória malom.		470	—	480	—
Különféle vállalatok.					
Bp.-szt.-lőrinc téglagyár rt.		300	—	315	—
Egyes. tégla- és cement gy.	5%	80	—	90	—
Ész.-magyarorsz. kőszénb.	5 »	228	—	232	—
F.-m. orsz. bánya és kohómü	5 »	540	—	545	—
Kőbányai gőztéglagy. rt.		940	—	980	—
Kőszénb. és téglagy. rt.		448	—	452	—
Rákosi téglagyár		—	—	150	—
Magyar aszfalt részv.-t.	5%	135	50	136	50
Magy. ált. kőszénb. rt.		320	—	325	—
Magy. keramiai-gyár rt.	5 »	135	—	140	—
Salgó-tarjáni kőszénb.	5 »	545	—	547	—
Ujlaki tégla- és mészégető		305	—	308	—
Első m. gazd. gépgyár rt.	5 »	150	—	166	—
»Danubius« m. hajógy. rt.	5 »	174	50	177	—

		Mai záró árfolyam Pénz		Áru	
Ganz és társa v.-ö. r.-t.		3100	—	3150	—
Magy. vag. és gép. r.-t.		—	—	—	—
Nicholson gépgyár r.-t.		205	—	215	—
Rima-mur. S.-t. vasmü r.-t.	5%	512	—	512	50
Schlick-féle gépgyár		345	—	350	—
Ált. vaggon-kölcsönző r.-t.	5%	6 0	—	610	—
Bihar-Szilágyi olajipar r. t.		300	—	310	—
Brassói cellulose gyár		360	—	375	—
Budapesti ált. vil. r.-t.		316	—	322	—
Első magyar betüöntő r.-t.		205	—	215	—
Első magy. gyapjum. gy.		600	—	—	—
Első magy. rész.-serfőző		2500	—	2600	—
Első magy. sertéshiz. r.-t.		475	—	495	—
Első magy. szálloda r.-t.		500	—	510	—
Fiumei rizshántó és kem. gyár		2800	—	2900	—
Gschwind-féle szeszgyár		975	—	1000	—
»Hungária« mütrágya-gyár		215	—	220	—
Kőbányai polg. serfőző r.-t.		318	—	322	—
M. cukoripar részv.-társaság		1675	—	1695	—
Magy. vasuti forgalmi rt.	5%	345	—	348	—
Magyar villámossági r.-t.	5 »	290	—	291	—
Nemzetközi villámos társ.	5 »	560	—	565	—
Nemzetk. wag.-kölcs. r.-t.	5 »	480	—	480	—
Adriai tenger haj. rt.	5 »	479	—	480	—
Budapesti közuti vaspálya		—	—	—	—
» » nov. közep.		575	—	575	50
» « élv. jegy		350	—	360	—
Bpesti vill. városi vasut	5%	344	—	344	50
„ „ „ élv. jegy	5 „	115	—	118	—
Bpest-ujpest-rksp. vill. vasut		175	—	185	—
Déli vasut		89	50	90	50
Cs. és kir. dunagőzh. társ.	5%	865	—	870	—
Kassa-oderbergi vasut	4%	378	—	383	—
M. folyam és tengerhajózási r. t.		—	—	—	—
Magyar gácsországi vasut	5 »	404	—	406	—
Osztr. magy. államv.	5 »	639	—	640	—
Sorsjegyek.					
Bazilika sorjegy		19	50	21	50
» osztr. felülbély.		21	—	23	—
Bécsv. ny.-k 1874-b.		515	—	525	—
Budavári sorsj.		155	—	165	—
» osztr, felülbély.		159	—	169	—
»Jó szív« egyes. sorsjegy.		9	75	10	75
» osztr. felülbély.		9	75	10	75
Magy. vörös-kereszt		27	50	29	50
» » o. felülb.		29	—	31	—
Olasz vörös-kereszt		42	—	44	—
» » o. felülb.		45	—	47	—
Osztr. vörös-kereszt.		54	—	56	—
Osztrák hitelintézet sorj.		462	—	472	—
Pálffy-sorsjegy		160	—	170	—
Pénznemek és váltók.					
Arany. magy. v. o. vert		11	35	11	43
Török aranylira		—	—	—	—
Ném. b. bankj. (100 mrk.)		117	35	117	65
Franczia bj. (100 frank)		95	—	95	30
Olasz bankj. (100 líra)		94	95	95	20
Papirrubel darabonként		2	53	2	55
Váltók London, 10 font st.		239	67	240	07
» német bankp. 100. m.		117	37	117	67

Nyomatott: Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca